

ДВНЗ
«Українська академія банківської справи
Національного Банку України»

Препринт серії UABS ME/2012/001

Макаренко М. І.,
д.е.н., професор
Костюк О. М.,
д.е.н., професор

Збірник тез доповідей переможців XIV студентської науково-практичної
конференції «Проблеми і перспективи розвитку банківської системи: погляд у
майбутнє»

УДК 336.71.(0.036.4)
ББК 65.262.10яо
П78

Рекомендовано до друку кафедрою міжнародної економіки Державного вищого навчального закладу “Українська академія банківської справи Національного банку України”, протокол № 5 від 25 січня 2012 р.

Редакційна колегія:
д-р екон. наук, проф. М.І. Макаренко
д-р екон. наук, проф. О. М. Костюк

Видання містить тези доповідей переможців XIV Всеукраїнської науково-практичної конференції “Проблеми і перспективи розвитку банківської системи: погляд у майбутнє” (м. Суми, 2012 р.).

Розраховане на фахівців банківської та фінансової систем, керівників і спеціалістів підприємств усіх форм власності, науковців та студентів навчальних закладів.

ЗМІСТ

1. Д. І. Кузнєцова, О. О. Расторгуєва Роль офшорних зон у процесі іноземного інвестування вітчизняної економіки в умовах фінансової кризи.....	4
2. Н. В.Тютюнник, А. С.Солодських Фактори світового впливу США	5
3. Ya. Mozghovyi, K. Kondrunina, Iu. Ratnykova, D. Skidan Banks' bonuses regulation in the context of crisis: international experience and Ukrainian compliance	7
4. С. Подвігін, І. Утяганов Об'єднання фондових бірж як прояв глобалізаційних процесів на міжнародному фінансовому ринку	8
5. В. В. Озаренко Ситуация на Ближнем Востоке и в странах Северной Африки и ее влияние на мировую экономику.....	10
6. D. Govorun, O. Neselevska, O. Gyrba, V. Iefymenko Corporate governance and performance: stakes on ownership? empirical research of the Ukrainian banks.....	11
7. Я. О. Костюченко, Л. В. Содель Дослідження Сучасних Процесів М&А В Міжнародній Банківській Справі....	13
8. А. О. Закутня Європейський Союз: проблемні аспекти функціонування	14
9. O. Gyrba, O. Rastorguieva, Ya. Khomutenko The policy of minimizing of fallouts of banking crisis in Ukraine	15
10. В. С. Лисенко Методологічні засади оцінки інвестиційної привабливості регіону	17

Д.І. Кузнєцова, студент
 О.О. Расторгуєва, студент
 Науковий керівник:
 к.е.н., доцент Костюк О.В.

ДВНЗ «Українська академія банківської справи Національного банку України»

РОЛЬ ОФШОРНИХ ЗОН У ПРОЦЕСІ ІНОЗЕМНОГО ІНВЕСТИВАННЯ ВІТЧИЗНЯНОЇ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ

На сьогоднішній день бізнесову діяльність в офшорних юрисдикціях можна назвати одним з найбільш розповсюджених форматів оптимізації податкового планування, основою якого є законодавство багатьох країн. Зовнішньоекономічна діяльність вітчизняного бізнесу тісно пов'язана з офшорним сектором, про що свідчать дані Держкомстату щодо обсягу прямих іноземних інвестицій (рис.1).

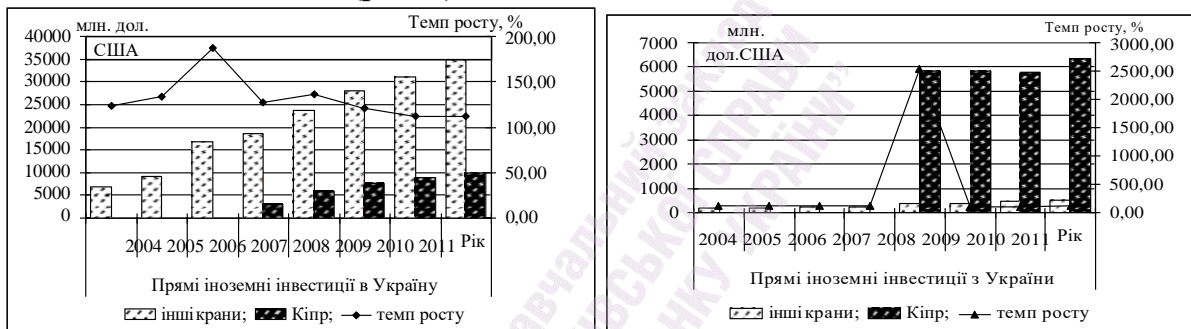

Рис.1 Динаміка прямих іноземних інвестицій, млн. дол. США.

Незважаючи на те, що сумарний обсяг іноземних інвестицій в Україну збільшився, темпи їх приросту з року в рік починають знижуватись за причин зниження ділової активності основних інвесторів в умовах світової фінансової кризи та довіри до економіки країни. За умови поглиблення світової фінансової кризи протягом 2007 – 2008 рр. особливу увагу привертає показова різниця щодо рівня інвестицій з України в Кіпр – зростання у 565,6 рази (з 10,3 до 5825,5 млн. дол. США).

Характерною особливістю сучасного інвестиційного процесу України є регіоналізація іноземних інвестицій (зосередження значної частини зарубіжних інвестицій у м. Києві (48,9%) та в трьох областях України: Дніпропетровській (16,7%), Харківській (6,1%) та Донецькій (4,6%)) та превалювання «умовно іноземних» інвестицій (коштів вітчизняних підприємств, що були виведені в офшорні юрисдикції).

Зрозуміло, що у всі часи бізнес використовував офшорні юрисдикції здебільшого для захисту своїх активів від втрат, податкового планування та оптимізації процесів зовнішньоекономічної діяльності. Але в умовах світової фінансової кризи основним мотивом стає саме пошук способів виведення прибутку з метою ухилення від сплати податків за умов зменшення попиту на

товари (послуги), збільшення політичних ризиків, як наслідок, дестабілізація економіки країни в цілому.

Світовий досвід співпраці транзитивних країн з офшорними юрисдикціями демонструє зменшення прибутку держави, виведення життєво необхідних коштів з економіки країн, що розвиваються. У 2011 році з України в Республіку Кіпр було перераховано у вигляді доходів 78,3 млрд. грн. При цьому втрати Державного бюджету України, за оцінками спеціалістів, становлять 19,6 млрд. грн., що навіть перебільшує бюджет м. Києва (16 млрд. грн.) у 2010 році.

Набувши величезних масштабів, проблема відтоку коштів через офшорні зони є предметом розгляду світових співтовариств, тим не менш, усунення офшорних юрисдикцій, як інструменту легальної податкової оптимізації, здебільшого неможлива.

Враховуючи те, що одним з пріоритетних курсів зовнішньої політики України є євроінтеграція, необхідно враховувати вимоги світової спільноти щодо ведення бізнесу в офшорних юрисдикціях. Таким чином, активізація дій уряду щодо підвищення прозорості інвестиційного процесу, повинна стати першочерговим напрямком роботи в форматі вступу України до ЄС.

Тютюнник Н. В., студент

Солодських А. С., студент

Науковий керівник:

к.е.н., доц. Хомутенко Л. І.

ДВНЗ «Українська академія банківської справи Національного банку України»

ФАКТОРИ СВІТОВОГО ВПЛИВУ США

Формування США як світового економічного і політичного лідера відбулося в середині ХХ століття, коли сама історія змінила розподіл сил у світовому господарстві. Однією з основних причин одержання лідируючих позицій США у світі стала участь провідних європейських держав у світових війнах, які значно підірвали їх економічний потенціал.

Важливою складовою частиною швидкого розвитку США стало всебічне використання досягнень науково-технічного прогресу, науково-технічної революції. Сполучені Штати оснащували свої підприємства новітньою технікою.

Можна виокремити декілька чинників, якими зумовлено зростання економіки. Це передусім технологічні інновації, глобалізація бізнесу та різке зростання економіки без суттєвого підвищення інфляції. Водночас зростання продуктивності праці привело до зниження виробничих витрат.

Зовнішньоекономічна політика спрямована на зміцнення позицій країни у світовій економіці. Вона здійснюється як через механізм діяльності ТНК, так і шляхом відстоювання інтересів США їх представниками в міжнародних

організаціях. За рейтингом ТНК станом на 2010 р. до десятки найбільш розвинених входять 6 американських ТНК. Такий розвиток ТНК сприяє посиленню в США переливання капіталу, особливо в його підприємницькій формі, до інших країн і навпаки.

Величезний економічний потенціал США визначає їхню політичну могутність, яка виявляється також і в міжнародних економічних відносинах. США мають найбільшу частку внесків у фонди найавторитетніших міжнародних організацій - в багатьох організаціях системи ООН, в Світовому банку, МВФ. В деяких випадках від частки внесків залежить кількість голосів, які держава має в процесі прийняття важливих рішень.

Крім того, на визначення економічного напрямку розвитку США значний вплив здійснює глава держави і обраний ним курс як зовнішньої, так і внутрішньої політики.

Нинішній Президент США, Б. Обама, у своїй передвиборчій компанії пообіцяв відмовитися від колишньої односторонньої зовнішньої політики і виразив готовність піклуватися про інтереси не тільки США, але і всіх країн світу. Він, крім того, заявив, що готовий до переговорів з такими країнами як Іран, з яким США вже тридцять років не підтримують дипломатичні відносини. Проте, на даний момент спостерігається абсолютно протилежний курс зовнішньої і внутрішньої політики США.

Попри економічні ускладнення, США залишаються найбільшою економікою світу, і саме економічні успіхи США визначають і глобальні економічні перспективи.

Водночас, не можна заперечувати феномен останнього десятиріччя утримання високих показників зростання країн, що розвиваються, насамперед, азійських.

На сьогодні серед розвинутих країн світу немає жодної країни, яка могла б перейняти лідерські позиції. І жодна з розвинених економік не змогла «компенсувати» уповільнення США і стати світовим економічним локомотивом. Це спричинено наступним: країнам, що розвиваються, навіть найбільшим, притаманні значні економічні і фінансові ризики. Вони не мають ані розвинених ринків, ані достатніх ресурсів для вирішення складних внутрішніх проблем, які можуть бути пов'язані із втратою конкурентоспроможності, або освітою чи екологією.

Ймовірно, протягом найближчих років США вдасться задіяти нові інноваційні можливості для відновлення позитивної динаміки на цій основі.

Yaroslav Mozghovyi, *PhD researcher*

Kateryna Kondrunina, *student*

Iuliia Ratnykova, *student*

Daria Skidan, *student*

Ukrainian Academy of Banking of the National Bank of Ukraine

BANKS' BONUSES REGULATION IN THE CONTEXT OF CRISIS: INTERNATIONAL EXPERIENCE AND UKRAINIAN COMPLIANCE

The main instrument of managers' motivation is the remuneration that bank is ready to grant executives with. The best world practices show the example of differentiated bankers' remuneration package that consists of fixed salary, annual incentives, stock awards, option awards and other bonuses. In economically developed countries bank top-managers' fixed salary usually accounts for only 30-40% of the total compensation, the remaining part of pay-out consists of bonuses derivative from the bank's performance. In other words, bonuses but not salary itself serves as incentives for better managerial work.

In Ukrainian practice stock and option awards as the elements of the remuneration package are prohibited by the Labor Law. The total amount of compensation, including fixed salary and bonuses, is paid in cash. That means that the correlation between bank's performance and the sum of money that CEO gets is weak enough. Consequently, firstly, the mechanism of motivation is not efficient. And, secondly, large cash pay-outs can not be the element of the stable remuneration and strengthening liquidity policy of the bank. Moreover, even transnational banks can not afford paying executives' compensation in cash. Basically, the remuneration package should be seen as the competitive advantage of the bank and means of motivation of white-collar staff. Unfortunately, Ukrainian banks at this stage fail to use this instrument properly.

One of the problems of Ukrainian banking system is limited capitalization. Additional banking capital could be involved from abroad however here the aspect of banking financial accountability arises. Foreign investment demands a compliance with international accountability standards, and especially disclosure standards. In other words, information on bank bonuses and total compensation will have to be opened. This kind of information will be first of all interesting and useful for those stakeholders that aim to invest in the banking system in whole and certain bank in particular. Today the disclosure of remuneration policy of Ukrainian banks is weak enough. So implementing new accountability standards and increasing the degree of disclosure is going to be a complicated process.

The problem lies not in the amount of the compensation, but in its structure. The smart move for Ukrainian banks could be differentiating the remuneration package so that the bonuses would occupy larger percentage of total sum of compensation and would depend on the bank's performance. Also introducing some option awards could mitigate the evident negative effect on the bank's liquidity and

strengthen the operations on the stock exchange. Unfortunately the current situation on the Ukrainian stock market does not allow banks to introduce bank bonuses in the form of securities as trading volume is not sufficient enough. The possible way out here could be entering foreign markets and being quoted on foreign stock exchange however again the problem of international accountability occurs.

In Ukraine the cancellation of bonuses was contained in the NBU statement №421. The statement was issued and then cancelled in a year as an element of a short-term strategy. The grounds of both introducing and cancellation of bonuses do not seem to be clear. It could be a step in strengthening the banking system of Ukraine or just following the trend of other countries. In the USA the stress-testing took place and judging by results showed by the banks, the Fed loosed banking regulation a bit towards 19 banks. In Ukraine there were no such tests but the statement was cancelled for the reason stated as “the positive trends in the banking system”, which was groundless and conflict-arising enough. So the question arises, whether the NBU statement №421 was issued and cancelled in proper time and what results it brought. We failed to find any examples of cancellation of these drastic measures concerning bonuses in the world. So the actions of the NBU seem to be nonsynchronous and again indicate the short term of strategy and lack of orientation on the result.

Подвігін С., студент

Утяганов І., студент

Науковий керівник:

ст. викладач, к.е.н. Федірко В. В.

ДВНЗ «Українська академія банківської справи Національного банку України»

ОБ'ЄДНАННЯ ФОНДОВИХ БІРЖ ЯК ПРОЯВ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА МІЖНАРОДНОМУ ФІНАНСОВОМУ РИНКУ

Головною ознакою сучасного ринку капіталу є глобалізація – інтеграція національних ринків капіталу в єдиний міжнародний. Проявом вказаних процесів є хвиля об'єднань світових фондових бірж. Їм тепер доводиться конкурувати не тільки між собою, але і з новими торговельними майданчиками, створеними банками. На думку Ксав'є Роле, президента «London Stock Exchange» (LSE), консолідація галузі, що почалася ще кілька років тому, призведе до появи чотирьох-шести світових біржових груп, які будуть пропонувати надшвидкі та ефективні платформи для торгів.

Метою нашого дослідження було виявлення тенденцій та прогнозування наслідків злиття фондових бірж міжнародного значення та виявлення впливу цих тенденцій на ситуацію в Україні.

В процесі проведеного аналізу було з'ясовано два етапи об'єднання бірж. Перша хвиля консолідації бірж припала на 1990-ті рр. В цей час з'явилася

«Euronext» (результат об'єднання бірж Парижа, Брюсселя, Лісабона). Вона стала першою інтернаціональною біржею в світі, члени якої були повністю інтегровані, а ринки перетворені в єдину систему. В 1998 р. фондовими біржами Копенгагена і Стокгольма було створено альянс «Norex», до якого згодом приєдналися і інші скандинавські біржі, а пізніше – біржі країн Балтії. Згодом в результаті процесів злиття в Північній Європі процес консолідації був організаційно оформлений шляхом створення холдингу «OMX».

Друга хвиля консолідації бірж припала на 2006-2007 рр. Угода про об'єднання «NYSE» з «Euronext» була офіційно представлена на початку липня 2006 р. В результаті сумарний лістинг на двох майданчиках склав 27 трлн. дол. При цьому обидві біржі зберігали незалежність в управлінні та регулятивному режимі. В той же час американська біржа «Nasdaq» шукала можливість для експансії на європейський ринок і стала найбільшим акціонером Лондонської фондової біржі. Але тоді повного злиття не відбулось. Натомість, в травні 2007 р., «Nasdaq» вийшла на європейський ринок після підписання угоди про викуп «OMX». Продовження цих тенденцій яскраво проявилось в 2010-2011 рр. У жовтні 2010 р. сінгапурська біржа «Singapore Exchange Ltd» оголосила про своє рішення купити найбільший торговельний майданчик Австралії «Australian Securities Exchange» за 8,4 млрд. дол., але пропозиція була відхилена. В січні 2011 р. про злиття оголосили «LSE» та «TMX Group». Ринкова вартість нової групи повинна скласти близько 8,9 млрд. дол. За прогнозами нова біржа отримає лідерство за обсягами торгів акціями видобувних компаній – середньорічний обсяг торгів на ній складе 4,1 трлн. дол. 15 лютого 2011 р. офіційно оголосили про злиття «Deutsche Boerse» і «NYSE Euronext». Таким чином, була створена найбільша біржа у світі за обсягом продажів і прибутку. Ринкова капіталізація об'єднаної компанії становитиме близько 24,8 млрд. дол., що дасть їй змогу стати лідером серед фондових бірж за цим показником. Річний обсяг торгів нової біржі за оцінками складе більше 20 трлн. дол., а її операції будуть охоплювати США та країни Європи.

Аналізуючи сучасні процеси об'єднання світових фондових бірж, нами було визначена аналогічна тенденція в Росії та Україні. Так, 1 лютого 2011 р. в Росії було оголошено про початок інтеграції двох найбільших бірж країни: «Московська міжбанківська валютна біржа» (ММВБ) і «РТС». Цілком логічно, що наступним кроком стане об'єднання українських фондових бірж «Перша Фондова Торгова Система» (ПФТС) та ВАТ «Українська біржа», які контролюються «ММВБ» і «РТС». Зараз «ММВБ» володіє 50% +1 акцією ПФТС, тоді як біржі «РТС» належить 43% акцій ВАТ «Українська біржа».

Підводячи підсумок, слід зазначити, що на міжнародному фінансовому ринку на сучасному етапі спостерігається тенденція до укрупнення фондових бірж. Причому, не тільки шляхом злиттів і поглинань, але й шляхом укладання різного роду альянсів. Нами систематизовані такі позитивні ефекти від об'єднання бірж: збільшення пропозиції цінних паперів, зниження вартості операцій, уніфікація правил та інструментів торгівлі. В той же час неоліком цього процесу є можливість утворення монопольних об'єднань на світовому

фондовому ринку. «Великі злиття між традиційними біржами, – стверджує аналітик інвестбанку «СВС» Рейчел Кей, – відкривають двері для величезного потоку скарг на порушення антимонопольного законодавства біржами. Але навряд чи подібні скарги зупинять процес біржової консолідації».

Озаренко В.В., студент

Научный руководитель:

к.э.н., доц. Хомутенко Л. И.

ГВУЗ «Украинская академия банковского дела Национального банка Украины»

СИТУАЦИЯ НА БЛИЖНЕМ ВОСТОКЕ И В СТРАНАХ СЕВЕРНОЙ АФРИКИ И ЕЕ ВЛИЯНИЕ НА МИРОВУЮ ЭКОНОМИКУ

Развитие ситуации на Ближнем Востоке и в странах Северной Африки является актуальной темой исследования с учетом степени влияния на дальнейшее развитие мировой экономики.

Революционные события в Египте и Тунисе в феврале 2011 года стали началом политической нестабильности в странах Ближнего Востока и Северной Африке. Экономические причины протестов в Тунисе привели к политическим изменениям, что стало причиной политических требований протестующих в других странах Северной Африки и Ближнего Востока. Первой политически ориентированной революцией стала революция в Египте. Данная быстрая трансформация целей и результатов протестующих свидетельствует об опасности затяжного характера политической нестабильности в странах данного региона.

Наиболее острую реакцию среди мировых стран-лидеров вызвала гражданская война в Ливии. Обеспокоенность вокруг ситуации в Ливии обусловлена тем, что Ливийская республика является одним из основных экспортеров нефти на мировой рынок, и, в частности, в европейские страны. Кроме того, в результате исторического развития благодаря бывшим метропольно-колониальным связям существуют тесные экономические отношения между Ливией и Италией. Джамахирия владеет пакетами акций многих итальянских компаний: нефтедобывающей Эни, самолетостроительной Финмекканика, банка Уникредит, Фиата, и даже входит в число совладельцев футбольного клуба Ювентус. Стоимость ливийских активов в Италии превышает 3,5 миллиарда евро. Учитывая такие особенности максимальная заинтересованность данной страны в урегулировании и контроле ситуации в Ливии вполне объяснима. Кроме того, Ливия является основным перевалочным пунктом на пути нелегальных мигрантов из стран Африки в ЕС. И прекращение сотрудничества с Джамахирией в этом вопросе может стать существенной проблемой для Европейского Союза.

В рамках действий ЕС по отношению к ситуации следует выделить признание оппозиционного к Каддафи правительства. Признавая оппозицию в качестве единственной законной силы, ЕС тем самым обязуется всячески ее поддерживать не только на дипломатическом поле, но и во время нынешних боевых действий. То есть Запад по логике событий должен оказывать помощь Национальному совету оружием и боеприпасами.

Экономические последствия революционных событий нашли свое проявление в росте цен на нефть на мировом рынке. Совершенно очевидно, что цены на нефть сорта Brent в диапазоне 100-115 долларов за баррель представляют угрозу экономическому росту, особенно в развивающихся странах, где население тратит пропорционально больше на энергоресурсы, чем в западных странах. На данный момент самым большим риском является потенциальная возможность того, что конфликт распространится на Саудовскую Аравию и Иран. Такое развитие событий нанесет еще больший урон ситуации с поставками нефти. В этом случае мировые фондовые рынки понесут тяжелейшие потери. Повышение цен на нефть уже привело к падению акций ведущих компаний, таких как Air-France, Lufthansa, и др. Акции европейских газовых компаний также начали падать из-за угрозы блокады Суэцкого канала, ведь через Суэц идет 14% газа, который сжигается в ЕС. Проведенное исследование позволяет сделать вывод о высокой значимости происходящих процессов, что требует детального анализа и контроля со стороны ведущих стран мира и международных организаций.

D.Govorun, PhD researcher

O.Neselevska, student

V.Iefymenko, student

O.Gyrba, student

Ukrainian Academy of Banking of the National Bank of Ukraine

CORPORATE GOVERNANCE AND PERFORMANCE: STAKES ON OWNERSHIP? EMPIRICAL RESEARCH OF THE UKRAINIAN BANKS

From the beginning of the crisis in 2008, world community began to pay more attention to the issues related to effective management (risk management, in particular) of financial and non-financial corporations. Media coverage and state authorities' actions have been concentrated on corporate governance issues specifically. Attention on the part of international organizations and forums (i.e. G20 Summit, BIS etc.) resulted in new rules and recommendations on state and international levels. E.g. established by BIS in April 2009 Financial Stability Board can prove serious intentions to strength the financial sector of economy. Majority of the anti-crisis measures are risk-management-related, which basically means being focused on the assets' management.

Ukrainian banks, especially the ones with foreign capital, used to have easy access to rather cheap resources, and actually these short-term loans from foreign-owned banks served as a main source for financing, as the deposit amount could not respond to the money demand (actually, these cheap resources were the financial background for the Ukrainian banks to provide loans – much more expensive - in Ukraine). Looking for the high profits, banks' management didn't pay much attention to the risk estimation, credit risk evaluation in particular, and did not pay much attention to the issues related to the liabilities' quality. Obviously, there were a lot of other problems with banking sector in Ukraine, not only imprudence of risk-taking strategies, but ineffective banks' risk management was the one of the banks' biggest drawbacks. And most of all, this applies to the question of improving and/or establishing new, more effective corporate governance mechanisms.

It is also should be noted, that share of foreign capital in Ukrainian banking sector has increased markedly over last few years (capital not as financial resources for domestically-owned banks, but as the background for establishing new or strengthening foreign-owned banks). According to NBU data, as for 01.01.2011 compared to 01.01.2007 share of foreign capital in Ukrainian banking system grew up from 27.6% to 40.6% respectively. This fact brings up the question of effectiveness of the banks with the foreign ownership. And from this point of view it is worth considering possible differences between bank performance and corporate governance in banks with different ownership type.

In general CG in Ukrainian banks during the period of study (2006-2009) doesn't apply to using progressive world practices. Calculated correlation coefficients dispute the existence of relationship between corporate governance and bank performance in Ukrainian banks, which is common to results derived by Inessa Love and Andrei Rachinsky (2008). Different indicators make different impact on banks' performance. The most influencing factors differ for domestically and foreign-owned banks as well.

The CG dynamics Ratio for the majority of the banks in the sample was found to be in the range from 30 to 80 points. The grounds for such situation can be explained from general conditions of corporate governance standards, their implementation in Ukraine. Another group of banks ("outsiders") was represented by those that were lying out of the "middle" range: 5 foreign-owned banks and 6 domestically-owned banks. The process of owner changing in foreign-owned banks can cause implementation of their own CG standards by new investors. Changes in the ownership go along with implementing new rules (e.g. standards in corporate governance). Possibly, foreign investors had to focus on investing in smaller banks with well-established market share and associated with lower systemic risks.

Костюченко Я.О., студент

Содель Л. В., студент

Науковий керівник:

д.е.н., професор Д'яконова І.І.

ДВНЗ «Українська академія банківської справи Національного банку України»

ДОСЛІДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ПРОЦЕСІВ M&A В МІЖНАРОДНІЙ БАНКІВСЬКІЙ СПРАВІ

Міжнародні фінансові відносини є невід'ємною складовою міжнародних економічних відносин. Тому цілком закономірно виникнення світової фінансової системи, що поєднує національні фінансові та банківські системи. Останні, в свою чергу, не функціонують в ізоляції, вони перебувають у постійній взаємозалежності, взаємовпливі, взаємодії. Глобалізаційні процеси у світовій економіці та міжнародних економічних відносинах приводять до появи «іноземного» елемента в національних банківських системах у формі проникнення іноземного капіталу в банківський сектор економіки тієї чи іншої держави. Як наслідок, розвивається міжнародне та регіональне співробітництво, що впливає на динамічний розвиток та визначає особливості розвитку міжнародної банківської справи.

Фінансова криза суттєво вплинула на кількісний склад банківських систем багатьох країн. Нестабільність в банківському секторі зумовили нові процеси злиттів та поглинань. Основною метою об'єднання банків залишається покращення фінансового стану, розширення переліку фінансових послуг та уникненні ризиків, які викликані кризовими явищами в економіці. Період 2008-2009 років характеризувався значним зниженням процесів злиттів та поглинань приватними компаніями. Зросла кількість угод, що здійснювались за рахунок державних коштів. Починаючи з 2010 року кількість угод M & A поступово зростає, що зумовлене зниженням вартості запозичень та великими запасами готівки.

Помітна також тенденція скорочення кількості фінансових інституцій в США та Європі. Європейські банки залишаються більш надійними та мають стійке фінансовим становище. Рейтинг Standard & Poor's показав що майже всі банки США здатні створювати системні ризиків. При цьому, основні гравці банківського сектору США починають активно нарощувати обсяги власного прибутку.

Аналіз динаміки обсягу капіталу, активів та інвестиційних рейтингів найбільших банків світу в докризовий та після кризовий період дають підстави визначити декілька особливостей: в вартісному еквіваленті під час кризи більші втрати понесли банки, що надавали перевагу інвестиційній справі; зміна конфігурації групи лідерів світової банківської справи за рахунок банків, які були рекапіталізовані за рахунок державних коштів.

Отже, надійна капітальна база та якість оцінки ризиків активних операцій банку залишаються пріоритетними напрямками забезпечення конкурентоспроможності банків та ефективного функціонування банківського сектора на національному та світовому рівні.

Закутня А. О., студент

Науковий керівник:

к.е.н., доцент Дудченко В.Ю.

ДВНЗ «Українська академія банківської справи Національного банку України»

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ: ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ

Формування єдиного геополітичного і економічного простору в межах Європейського Союзу було підпорядковано загальній ідеї сполучення соціальної справедливості, політичної стабільності та економічного прогресу задля підвищення добробуту та безпеки. Світова економічна криза виявила відсутність єдності в об'єднаній Європі, переважання національних інтересів і прагматичних рішень над задекларованими ідеями «миру, співробітництва і дружби».

Першою теоретичною проблемою, що досліджується сьогодні вітчизняними та зарубіжними науковцями є виявлення русійної сили євроінтеграції: неоімперська стратегія чи прагнення адаптуватися до епохи глобалізації. Аналіз політичної системи Європейського Союзу на відповідність визначальним характеристикам класичної імперії за допомогою власних «імперських критеріїв» (ірраціональний потяг до абсолютної безпеки, опора на власну військову могутність для досягнення своїх цілей, ірраціональне прагнення необмеженого домінування, спільна імперська ідеологія, позбавлення власного суверенітету) показав, що жодна з визначальних рис класичної імперії не є притаманною сучасному Європейському Союзу.

Друга теоретична проблема полягає у дослідженні визначення сутності Європейського Союзу. На сьогодні існують два підходи до визначення Європейського Союзу: офіційний (визначення Конституції Європейського Союзу) та науковий (неофіційний). Зазначимо, що більш ширшим є науковий підхід, що кваліфікує дане міжнародне об'єднання держав як сучасну конфедерацію держав або «легку» державу.

Дослідження кризового періоду розвитку Європейського Союзу, дало можливість виявити наступні практичні проблемні аспекти функціонування:

- різні цикли економічного розвитку країн-членів (Німеччина та Франція є нетто-експортерами капіталу. Єдина валюта призводить до зниження розвитку економік цих країн, викликає дефляцію. Що ж стосується периферійних країн, то вони приймають надлишковий капітал, що призводить

до збільшення темпів інфляції);

- наявність країн-банкротів, які не відповідають вимогам Лісабонського договору та ускладнюють процес подолання кризи для інших країн-членів Європейського Союзу (Португалія, Іспанія, Греція);

- відсутність механізму контролю за дотриманням положень Пакту «Про стабільність і зростання»;

- різні підходи провідних країн Єврозони до розв'язання кризових проблем країн-банкротів. На думку економістів Німеччини основним заходом подолання кризових явищ мало стати посилення державного контролю в країнах, стан фінансової системи яких характеризувався збільшенням дефіциту державних бюджетів, за рахунок введення режиму економії (витрачати рівно стільки, скільки заробили). Зазначений захід є ефективним для Греції, але не є дієвим в умовах Португалії та Іспанії, причина кризового становища яких є не у державній заборгованості, а в послабленні конкурентоспроможності ринку праці та зростанні боргів приватного сектору. На думку французьких економістів основними заходами подолання кризових явищ в економіках країн-банкротів мало стати стимулювання внутрішнього попиту, а отже збільшення бюджетного дефіциту.

Таким чином, проблемні аспекти функціонування Європейського Союзу відображені у наступних складових: трактування Євросоюзу як імперії нового типу; складність визначення сутності ЄС; наявність країн-банкротів, які ускладнюють процес подолання кризи для інших країн-членів; відсутність механізму контролю за дотриманням пакту стабільності.

Oksana Gyrba, student

Olga Rastorguieva, student

Yaroslav Khomutenko, student

Ukrainian Academy of Banking of the National Bank of Ukraine

THE POLICY OF MINIMIZING OF FALLOUTS OF BANKING CRISIS IN UKRAINE

Ukrainian economy faced sharp decrease in 2008, which was characterized by general deterioration in macroeconomic indicators. Such situation and influence of foreign markets led Ukraine to the financial crisis which started in banking system. World experience shows that measures of banking system strengthening the resilience may be different. But success depends not so much on scope and selected policy aimed to its implementation. It depends more on the reforms' performance, i.e. the speed of reforms, transparency and clarity of decision-making. There are 3 ways of minimizing of fall-outs of banking crisis in Ukraine. They are as follows: temporary administration, nationalization and liquidation.

Since December 2008, NBU has appointed the temporary administrators in 27 banks (14.44% of total amount of banks). These financial institutions accounted about UAH 72bn of assets (over 10% of total amount of assets of the national banking system) and UAH 44bn public funds (i.e. 21% of all savings entrusted to the banks). The instrument of appointment of temporary administration is mostly realized in the domestically-owned banks (92,6% out of the total number of banks, which used this instrument). Therefore as one possible way out would be the nationalization with clear plan for further using capital of foreign investors. One of the best options could be the initiation of foreign ownership without nationalization. The main purpose of the appointment of temporary administration was to improve the rate of equity, rather than of assets. The goal was achieved.

15 banks were liquidated and 3 banks were nationalized. Share of the nationalized banks in Ukraine is 1.6% out of the total number of banks. This figure is almost the same as in the UK (1.96%) in the same period. The main drawback of nationalization was lack of clear criteria for choosing banks and don't take into account world experience. Points of view differ between NBU and international experts of World Bank and IMF. In the bank liquidation process the main drawback is that one person only carries out this process. Based on international experience, such organization process is not appropriate. NBU could not solve the problem by simply changing banking legislation and implementing administrative measures. After implementation Resolution №273 (increasing regulatory capital by the level of UAH 120m) number of banks in Ukraine will be cut down to 39.2%. Only 42 banks could remain in Ukraine after increasing authorized capital by the level of UAH 500m (bill 0884). The main consequences of this changes will be strengthen the stability of banking system to financial crises, minimizing systemic risk on the one hand and monopolization of the banking sector on the other hand. If this document is adopted, it should lead to active actions on the part of government and NBU which are aimed at changing the legislation regarding the process of liquidation of banks. The period of banking license revocation should be reduced to ensure speed and efficiency of the liquidation of the large number of banks.

Main reason of ineffective anti-crisis mechanism was absence of clear separation of powers between state authorities. So there are two ways of solving this problem, i.e. establishing separate institution or delegating some authorities to institutions which are already functioning. Another problem was absence of long-term planning while realizing anti-crisis policy. Risks in banking sector depend on regulatory capital of the banks. NBU estimates these risks as high enough. That's why strict regulation and rather ineffective policy of liquidation and nationalization leads to centralization of banking capital. The purpose of every steps of NBU is to do centralization of banking capital. On the whole quantitative analysis of the mechanisms of minimizing of after-effects of banking crisis in Ukraine which were implemented proves that chosen strategy was suitable. Besides, international standards were respected in the context of the order of implementing these instruments. However questions which concern further functioning of banking institutions, to which these mechanisms actively applied still remained unsettled.

Лисенко В. С., студент

Науковий керівник:

д.е.н., проф. Д'яконова І.І.

ДВНЗ «Українська академія банківської справи Національного банку України»

МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ОЦІНКИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ РЕГІОНУ

Інвестиційна активність іноземних суб'єктів господарювання значною мірою визначається інвестиційною привабливістю об'єкта інвестування. Кінцеве ж рішення про інвестування приймається на основі наявності сприятливого інвестиційного клімату, під яким розуміють сукупність об'єктивних та суб'єктивних умов, які сприяють (гальмують) процес інвестування як на макрорівні (в економіку держави), так і на мікрорівні (в окремі підприємства та галузі), а також сукупність політичних, юридичних та інших факторів і умов регулювання інвестиційної діяльності, які визначають рівень ризику інвестицій та можливість їх ефективного використання.

На потенційних інвесторів в першу чергу впливає оцінка інвестиційної привабливості країни на основі формування рейтингів, що здійснюються міжнародними фінансовими організаціями та інституціями. В умовах економічної глобалізації все більшого значення набувають загальносвітові рейтинги (індекси), спрямовані на порівняльну оцінку розвитку державного управління та економіки, розповсюдженості корупції чи поширення новітніх технологій у країнах світу. Світові рейтинги формують сприйняття країни міжнародною спільнотою та можуть слугувати важливим індикатором для іноземних інвесторів. Найвпливовішими є рейтинги таких агенцій, як World Economic Forum, Heritage Foundations, Transparency International, Foreign Policy, UNCTAD, Fitch Ratings LTD, "Moody's Investors Service Inc", "Standard and Poor's Corporation", Euromoney, Economic Intelligence Union тощо.

Важливого значення набувають методики щодо оцінки інвестиційної привабливості регіонів країни. Найбільш використовуваними є методики: агенції Експерт-РА, розробленої авторським колективом Міністерства економіки РФ та РАН, Н.І. Клімової, І.О. Бланка, Інституту Реферм, О.В. Носової, матрична модель О.П. Процвів, експертно-аналітичного центру „Соціум”, Г.О. Варламової, Л.Л. Тарангул, І.О. Горленко.

Варто зазначити, що наразі розрахунок показників рейтингу регіонів здійснюється на основі виключно офіційних даних Держкомстату, Міністерства економіки та з питань євроінтеграції, Державної комісії з питань фондового ринку та цінних паперів, Державного комітету зв'язку та інформатизації, управлінь обласних державних адміністрацій. Попри все в Україні все ще не існує загально визнаної методики оцінки інвестиційного клімату, як, наприклад, у США, Франції, Німеччині. Оцінка інвестиційної привабливості регіонів України зводиться до ранжування регіонів за рівнем їхньої привабливості для

інвестора. З метою визначення інвестиційних переваг регіону застосовуються спеціальні індекси, що спираються на кількісну характеристику різних аспектів життєдіяльності регіону, а потім, виходячи з аналізу оцінки інвестиційних переваг регіону, вже і будується ієрархічна схема.

Перераховані раніше автори провели оцінку привабливості регіонів за окремими параметрами. Інтегральний показник економічного потенціалу розраховувався шляхом визначення питомих ваг із урахуванням їхньої порівняльної значимості у формуванні даного показника.

Таким чином, наразі не існує конкретних методик, які б допомогли обґрунтовано визначати ефективні вектори розвитку регіонів, стимулювати їх спеціалізацію, здійснювати реорганізацію виробничих потужностей на нарощувати їх виробничий потенціал. Без таких розробок неможливо говорити про реальну інвестиційну привабливість того чи іншого регіону та залучати достатню кількість інвесторів. Розв'язати ці завдання можна на базі даних регіональної статистики, яка б давала можливість скласти повноцінні рейтинги регіонів, які б надавали достовірну картину потенційним інвесторам.

Державний вищий навчальний заклад
"УКРАЇНСЬКА АКАДЕМІЯ БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ
НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ"

